

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 13 czerwca 2024 r.,
w sprawie A. S.
skazanego za przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. i in.
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 18 września 2023 r., sygn. akt IV Ka 1473/22,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego
Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie
z dnia 1 czerwca 2022 r., sygn. akt IV K 922/16,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[PGW]

UZASADNIENIE

- A. S. został oskarżony o to, że;
1. w nocy z 2 na 3 października 2014 roku w S. przy ul. [...] działając wspólnie i w porozumieniu [z innymi ustalonymi osobami], po uprzednim włamaniu w

- nieustalony sposób, dokonał kradzieży pojazdu marki [...] o numerze rejestracyjnym [...] o nr VIN [...], w którym znajdował się wzmacniacz audio marki M. oraz tuba basowa marki B., koc wartości 20 złotych, skrzynka narzędziowa wartości 200 złotych, dwa plastikowe spoilery do pojazdu ciężarowego [...] wartości 500 złotych, gaśnica wartości 50 złotych, o łącznej wartości 22.000 złotych, czym działał na szkodę P. A., tj. o czyn z art. 279 § 1 k.k.,
2. w nocy z 2 na 3 października 2014 roku w S. przy ul. [...], działając wspólnie i w porozumieniu [z innymi ustalonymi osobami], po uprzednim włamaniu w nieustalony sposób, dokonał kradzieży pojazdu marki [...] o nr rej. [...] i nr VIN [...], w którym znajdowały się para obuwia damskiego wartości 150 złotych, spodnie męskie dresowe firmy [...] wartości 30 złotych, para obuwia męskiego wartości 20 złotych oraz radioodtwarzacz marki [...] o wartości 100 złotych, o łącznej wartości 20.000 złotych, czym działał na szkodę G. R., tj. o czyn z art. 279 § 1 k.k.,
3. w okresie od 2 do 3 października 2014 r. w S. i w D., działając wspólnie i w porozumieniu [z innymi ustalonymi osobami], pomagał w ukryciu rzeczy pochodzących z przestępstw kradzieży z włamaniem w postaci pojazdu marki [...] o nr rej. [...] i nr VIN [...] oraz pojazdu marki [...] o nr rej. [...] i nr VIN [...] poprzez przewiezienie ich ze S. poprzez m. D. w inne nieustalone miejsce, czym działał na szkodę P. A. i G. R., tj. o czyn z art. 291 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, wyrokiem z dnia 1 czerwca 2022 r., w sprawie o sygn. akt IV K 922/16, na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. i art. 414 § 1 k.p.k. uniewinnił A. S. od popełnienia pierwszego i drugiego z zarzucanych mu czynów. Sąd I instancji uznał oskarżonego A. S. za winnego popełnienia trzeciego z zarzucanych mu czynów i za ten czyn na podstawie art. 291 § 1 k.k. wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności. Dodatkowo sąd ten na podstawie art. 63 § 1 k.k., na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu A. S. zatrzymanie oraz orzekł o kosztach sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca A. S..

Sąd Okręgowy w Szczecinie, wyrokiem z dnia 18 września 2023 r., w sprawie o sygn. akt IV Ka 1473/22, po rozpoznaniu wniesionej apelacji, zaskarżony

wyrok utrzymał w mocy oraz zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania odwoławczego.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie wniósł obrońca skazanego, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- rażące naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć istotny wpływ na wynik postępowania karnego, a to art. 193 § 1 k.p.k. i art. 202 § 1 k.p.k. - poprzez oddalenie przez sąd II instancji wniosku dowodowego oskarżonego i jego obrońcy o uzyskanie dokumentacji leczenia psychiatrycznego oskarżonego za granicą i dopuszczenie dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów na okoliczność ustalenia tego, czy w chwili popełnienia przypisanego mu czynu oskarżony mógł rozpoznać jego znaczenie lub pokierować swoim postępowaniem — pomimo iż stwierdzenie stanu poczytalności oskarżonego w momencie dokonywania zarzuconego mu przestępstwa posiada kluczowe znaczenie dla możliwości przypisania mu winy, o czym jednoznacznie rozstrzyga treść art. 31 § 1 kodeksu karnego;

- rażące naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć istotny wpływ na wynik postępowania karnego, a to art. 170 § 1 pkt. 5 k.p.k. w zw. z art. 392 § 1 k.p.k. - poprzez oddalenie wniosku dowodowego oskarżonego o przesłuchanie w charakterze świadków P. A. i G. R., pomimo iż zasada bezpośredniości przeprowadzania dowodu z zeznań świadków w toku postępowania karnego wymaga, aby dany świadek został przez sąd przesłuchany osobiście, bez zastępowania treści tego dowodu wyłącznie odczytaniem protokołu zawierającego jego wcześniejsze depozycje, w szczególności wówczas gdy świadek jest osobą pokrzywdzoną przestępstwem, a zatem dysponuje informacjami podstawowymi dla przyjęcia sprawstwa i winy oskarżonego w zakresie zarzuconego mu aktem oskarżenia przestępstwa.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie przedmiotowej sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie jako sądowi II instancji.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Zatem możliwość wniesienia skutecznej kasacji jest istotnie ograniczona. Podzielając utrwalone w tym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego, stwierdzić trzeba, że postępowanie kasacyjne nie jest z pewnością postępowaniem, które ponawiać ma zwykłą kontrolę odwoławczą. W toku zaś tego postępowania z założenia nie dokonuje się kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary (zob. postanowienie SN z dnia 15 marca 2023 r., IV KK 549/22, postanowienie SN z dnia 10 lipca 2019 r., II KK 210/19, postanowienie SN z dnia 21 września 2017 r., IV KK 276/17).

Z oczywistą bezzasadnością kasacji mamy natomiast do czynienia wówczas, gdy już w wyniku pobieżnej analizy zarzutów w niej zawartych nasuwa się spostrzeżenie, iż nie są one trafne, a przedstawione w niej wnioski nie odpowiadają zaistniałym w sprawie realiom procesowym (zob. postanowienie SN z dnia 17 kwietnia 2018 r., V KK 397/17).

Taka sytuacja zaistniała na gruncie przedmiotowej sprawy, skoro żadnemu z zarzutów podniesionych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia wywiedzionym przez obrońcę skazanego nie można przypisać przymiotu słuszności.

Wbrew twierdzeniu skarżącego, nie doszło w niniejszej sprawie do rażącej obrazy przepisów prawa procesowego, mogącej mieć wpływ na treść orzeczenia. Sąd Okręgowy w Szczecinie, działając jako sąd odwoławczy, dokonał w sposób prawidłowy instancyjnej kontroli zaskarżonego wyroku, jak również w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie odwoławcze, zgodnie z przepisami prawa, na co wskazuje treść uzasadnienia przedmiotowego wyroku.

Przechodząc do analizy zarzutów kasacyjnych uznać należy, że zarzut dotyczący rażącego naruszenia przepisów postępowania, mogącego mieć istotny

wpływ na wynik postępowania karnego w postaci art. 193 § 1 k.p.k. i art. 202 § 1 k.p.k., nie zasługiwał na uwzględnienie.

Skarżący powołuje się w tym zakresie na wyartykułowane przez oskarżonego dopiero przed sądem II instancji stwierdzenie, że podczas wykonywania kary pozbawienia wolności na obszarze A. był leczony psychiatrycznie. Tymczasem analiza materiału zgromadzonego w przedmiotowej sprawie nie wskazuje na konieczność zweryfikowania, poprzez przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, stanu psychicznego wyżej wymienionego, pod kątem stwierdzenia wystąpienia u niego okoliczności, o których mowa w przepisie art. 31 k.k. Jak słusznie zauważył prokurator w sporządzonej odpowiedzi na kasację, skazany okoliczność dotyczącą jego stanu psychicznego powołał dopiero na etapie odwoławczym, podczas gdy wcześniej konsekwentnie utrzymywał, iż nie był leczony psychiatrycznie. Jednakże ze względu na podniesione przez A. S. okoliczności, Sąd Okręgowy w Szczecinie, pismem z dnia 22 marca 2023 r. zwrócił się do Aresztu Śledczego w S. Oddział Zewnętrzny w S. o nadesłanie posiadanej dokumentacji dotyczącej stanu zdrowia wyżej wymienionego, w tym ewentualnie posiadanej dokumentacji leczenia psychiatrycznego (k. 1008). Pismem z dnia 29 marca 2023 r. Areszt Śledczy w S. poinformował, iż A. S. nie był leczony psychiatrycznie i nie posiadają dokumentacji w tym zakresie (k. 1009). Jak słusznie wskazał w uzasadnieniu wyroku sąd odwoławczy: *„Oskarżony w toku postępowania wskazywał na konieczność poddania go badaniu przez biegłych lekarzy psychiatrów w celu ustalenia jego poczytalności. Jednak Sąd odwoławczy, po zbadaniu tej kwestii stwierdził, iż nie zachodziła taka potrzeba. Nie zachodziły uzasadnione wątpliwości co do poczytalności oskarżonego zarówno w czasie czynu, jak i w toku postępowania. Takich wątpliwości nie generowały ogólnikowe twierdzenia oskarżonego, jego depozycje nie zostały też potwierdzone przez administrację miejsca osadzenia (nie posiada ona żadnej dokumentacji dotyczącej leczenia psychiatrycznego oskarżonego). Oskarżony nie podał okoliczności faktycznie świadczących że był leczony psychiatrycznie podczas pobytu w zakładach karnych za granicą. Wskazanie, że otrzymywał jakieś leki od pani psycholog o takich okolicznościach jeszcze nie świadczy. Oskarżony przy tym swoim zachowaniem nie nasuwał wątpliwości co do jego poczytalności, zwłaszcza*

w toku prowadzonego postępowania”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym obowiązek przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych powstaje wówczas, gdy w sprawie wystąpiły uzasadnione wątpliwości co do poczytalności oskarżonego (podejrzanego). Jednakże owe wątpliwości, jak wskazuje się dalej w judykaturze, powinny zostać chociaż uprawdopodobnione, co oznacza, że muszą mieć podstawę w konkretnych okolicznościach sprawy, wynikać z tych okoliczności w sposób obiektywny. Nie mogą natomiast stanowić one jedynie subiektywnego przekonania oskarżonego (podejrzanego) lub jego obrońcy, ale muszą zostać powzięte przez organ procesowy (zob. uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 16 czerwca 1977 r., VII KZP 11/77, OSNKW 1977, z. 7-8, poz. 68; wyrok SN z dnia 28 stycznia 1998 r., III KKN 363/96; wyrok SN z dnia 17 czerwca 1997 r., IV KKN 278/96; postanowienie SN z dnia 21 listopada 1977 r., Z 34/77, OSNKW 1977, z. 12, poz. 138; postanowienie SN z dnia 16 marca 2011 r., IV KK 34/11, OSNKW-R, poz. 550, postanowienie SN z dnia 26 kwietnia 2021 r., II KK 127/21). Co więcej, nawet ujawnienie się w toku procesu karnego, dowodów czy to w postaci wyjaśnień oskarżonego (podejrzanego) czy też dowodów z dokumentów w postaci dokumentacji medycznej nie może oznaczać, że już zaistniały „uzasadnione wątpliwości co do poczytalności”, albowiem inaczej organ procesowy zostałby pozbawiony możliwości dokonania oceny tej przesłanki, a jak już wcześniej wspomniano to ten organ winien powziąć uzasadnione wątpliwości w powyższym zakresie (zob. postanowienie SN z dnia 10 września 2009 r., V KK 61/09).

W przedmiotowej sprawie nie wystąpiły żadne okoliczności uzasadniające powstanie wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego skazanego A. S., które nakładałyby na sąd II instancji obowiązek poddania oskarżonego badaniom przez dwóch biegłych psychiatrów. Także postawa i zachowanie się skazanego w toku postępowania nie uzasadniały przyjęcia jakichkolwiek wątpliwości co do stanu jego zdrowia psychicznego. Stosownie bowiem do utrwalonej linii orzecniczej, stan uzasadnionych wątpliwości może także wynikać z takich okoliczności, jak trudny kontakt z oskarżonym (podejrzany), zachowanie tego uczestnika procesu, które sugerowałoby organowi procesowemu, że nie rozumie on zadawanych mu pytań i wyraża się z trudnością, jego zachowanie odbiega w znaczeniu pejoratywnym od

postępowania ludzi, co do których nie ma wątpliwości dotyczących stanu zdrowia psychicznego (zob. wyrok SN z dnia 7 maja 2002 r., II KKN 472/99; wyrok SN z dnia 19 czerwca 1987 r., IV KR 197/87, OSNKW 1987, z. 11-12, poz. 109; z dnia 10 maja 1979 r., I KR 47/79, OSNPG 1979, nr 12, poz. 173). Reasumując, zarzut kasacyjny w zakresie konieczności dopuszczenia dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów, okazał się bezzasadny w stopniu oczywistym.

Także drugi zarzut zawarty w kasacji, dotyczący oddalenia wniosku dowodowego oskarżonego o przesłuchanie w charakterze świadków P. A. i G. R., nie zasługuje na uwzględnienie.

Po pierwsze, jak słusznie wskazuje prokurator w odpowiedzi na kasację, strony na żadnym etapie postępowania przed sądem I instancji nie złożyły takiego wniosku, nie sprzeciwiając się ujawnieniu tych zeznań bez odczytywania, na podstawie art. 392 k.p.k. i art. 405 § 2 k.p.k. Po drugie, zasadnie sąd II instancji zauważył, że wniosek ten zmierzałby jedynie do przedłużenia postępowania, które prowadzone było wnikliwie i starannie. Podkreślić w tym miejscu należy, że sąd nie ma obowiązku uwzględniania wszystkich wniosków dowodowych składanych przez stronę i może je oddalić na podstawach wskazanych w art. 170 § 1 k.p.k. Po trzecie, treść art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. pozwala na oddalenie wniosku dowodowego przez sąd odwoławczy również, jeżeli dowód nie był powołany przed sądem I instancji, pomimo, że składający wniosek mógł go wówczas powołać. Już marginalnie wypada podkreślić, że okoliczność, która ma być udowodniona na podstawie zeznań tych świadków, nie ma istotnego znaczenia dla ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony oraz czy stanowi on przestępstwo i jakie (art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k.). Wszakże pokrzywdzeni mieli wiedzę w zakresie kradzieży z włamaniem ich pojazdów, ale nie potrafili wskazać kto tych kradzieży dokonał, nie mówiąc już o braku informacji w sprawie paserstwa, przypisanego skazanemu A. S.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że wszystkie podniesione w omawianej kasacji zarzuty były oczywiście bezzasadne, co pozwoliło na oddalenie wniesionego środka na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia było orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego, dokonane na podstawie art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[PGW]

[ms]